

Магістр 2 курсу
факультету економіки і права ХНЕУ

СУТНІСТЬ ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ ТА ЇЇ ФУНКЦІОНАЛЬНА ЗНАЧУЩІСТЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ В СИСТЕМІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Анотація. Узагальнено сутність поняття "логістична система", визначено властивості логістичної системи, функціональну значущість на підприємстві та особливості використання логістичного підходу в системі прийняття управлінських рішень щодо оптимізації поточкових процесів на підприємстві.

Аннотация. Обобщена сущность понятия "логистическая система", определены свойства логистической системы, функциональная значимость на предприятии и особенности использования логистического подхода в системе принятия управленческих решений относительно оптимизации потоковых процессов на предприятии.

Annotation. The nature of the concept of "logistic system" is generalized, the properties of logistic system, the functional significance for the company and the peculiarities of logistic approach in the system of management decision-making concerning optimizing the flow processes at the enterprise are defined.

Ключові слова: логістична система, логістика, система, логістичний підхід, поточкові процеси, матеріальний потік, інформаційний потік, фінансовий потік, ланка.

На сучасному етапі економіки України управління виробництвом і процесами обігу матеріальних, грошових та інформаційних ресурсів на вітчизняних підприємствах ускладнене. В основному це пов'язано зі значним збільшенням обсягу інформації, яким повинно володіти підприємство для успішного функціонування в зовнішньому середовищі. Для систематизації наявних потоків на підприємстві доцільним стає використання логістичного підходу в управлінні. Упровадження логістичного підходу сприятиме забезпеченню раціоналізації поточкових процесів у рамках керованої системи підприємства, досягненню мінімізації витрат часу і ресурсів шляхом оптимізації управління матеріальними, інформаційними та фінансовими потоками.

Різні аспекти формування логістичної системи підприємства висвітлені в роботах таких вчених, як А. Альбеков, В. Кузнецов, О. Лактіонова, Р. Ларіна, О. Митько, В. Ніколайчук, В. Омельченко, О. Радецька, Л. Фролова [1 – 4]. У своїх роботах автори розглядають логістику в управлінні організаційно-економічними системами і дійшли згоди, що найбільш доцільною та ефективною формою застосування логістики в умовах кризової економіки є створення логістичної системи. Однак у науковій літературі недостатньо висвітлені можливості практичного використання логістичного підходу до управління підприємством.

Метою статті є уточнення сутності поняття "логістична система", визначення функціональної значущості логістичної системи на підприємстві, підвищення якості та адаптивності управлінських рішень щодо оптимізації поточкових процесів на підприємстві.

Поняття логістичної системи є однією з основних складових логістики. При цьому система розглядається як сукупність елементів, які перебувають у певних відносинах і зв'язках один з одним і які створюють певну цілісність, єдність [5].

Практично більшість визначень логістичної системи, що зустрічаються в літературі [1; 3; 4], є або вузьким – не охоплюють усіх властивостей об'єктів, які прийнято називати системними, або ж, хоча й дозволяють відрізнити системи від інших об'єктів, є дуже спрощеними – характеризують логістичні системи недостатньо повно для розуміння їх суті. Проведені дослідження щодо узагальнення визначення поняття "логістична система" наведені в таблиці.

Таблиця

Поняття "логістична система"

Автор	Визначення поняття "логістична система"	Характеристика визначення
-------	---	---------------------------

В. Омельченко [4]	Логістична система становить систему управління	Визначення включає
-------------------	---	--------------------

	господарською чи іншою структурою у сфері суспільно корисної діяльності, що дозволяє вчасно вирішувати всю сукупність взаємозалежних тактичних і стратегічних завдань, що забезпечують оптимізацію інтегрованих поточкових процесів, які відображаються в цих структурах, за заданими критеріями (доходами, прибутком, витратами, якістю обслуговування, конкурентоспроможністю та ін.)	детальний і повний опис сутності і складових поняття "логістична система", однак не повною мірою дається перелік потоків, які оптимізує система (матеріальні, фінансові, інформаційні)
Ларіна Р. Р. [1]	Логістична система – це адаптивна система зі зворотним зв'язком, яка виконує ті або інші логістичні функції та складається з декількох підсистем із розвиненими зв'язками в зовнішньому середовищі	Це визначення недостатньо відрізняє логістичну систему від будь-якої іншої системи, сутність поняття зводиться до складання та виконання логістичної функції
Ларина Р. Р. [1]	Логістична система – це складна організаційно завершена (структурована) економічна система, що утворена елементами-ланками, взаємопов'язаними в єдиному процесі управління матеріальними і відповідними їм потоками	У цьому визначенні автор не зазначає, що метою логістичної системи є саме оптимізація поточкових процесів
Николайчук В. [3]	Логістична система – це складна організаційно завершена (структурована) економічна система, яка охоплює елементи-ланки, взаємопов'язані в єдиному процесі управління матеріальними і супутними їм інформаційними потоками, причому завдання функціонування цих ланок об'єднані внутрішніми цілями організації бізнесу і (або) зовнішніми цілями	Це визначення досить повно описує сутність поняття, але автор не приділяє значної уваги визначенню впливу зовнішнього середовища на діяльність підприємства

Таким чином, узагальнюючи проаналізовані підходи [1; 3; 4], під логістичною системою слід розуміти складну організаційно завершену (структуровану) економічну систему, що складається з елементів-ланок, взаємозалежних в єдиному процесі управління матеріальними і супутними їм інформаційними та фінансовими потоками, метою функціонування якої є досягнення поставлених перед системою цілей і адаптація до ендогенних та екзогенних впливів шляхом оптимізації поточкових процесів.

У якості логістичної системи може розглядатися виробниче підприємство, територіально-виробничий комплекс, торговельне підприємство. Логістичні системи виділяють за складом елементів, характером зв'язків між ними, організацією й інтеграційними властивостями [1; 3; 4].

Дослідження підходів до визначення поняття логістичної системи підприємства [1; 2; 4; 6] дозволило виділити такі властивості даної системи.

Логістична система є цілісною сукупністю елементів, що взаємодіють один з одним. Виділяють такі елементи логістичних систем: закупівля, склади, запаси, транспорт, інформація, кадри, збут. Елементи логістичних систем різноякісні, але одночасно сумісні. Сумісність забезпечується єдністю мети, якій підпорядковане функціонування логістичних систем.

Між елементами логістичної системи є істотні зв'язки, які із закономірною необхідністю визначають інтеграційні якості системи.

Зв'язки між елементами логістичної системи певним чином упорядковані, тобто логістична система має організацію.

Логістична система володіє інтеграційними якостями, не властивими жодному з елементів окремо. Це здатність поставити потрібний товар у потрібне місце необхідної якості з мінімальними витратами, а також здатність адаптуватися до умов зовнішнього середовища, що змінюється.

Складність логістичної системи характеризується такими основними ознаками, як наявність великої кількості елементів (ланок); складним характером взаємодії між окремими елементами; складністю функцій, виконуваних системою; наявністю складноорганізованого управління; дією на систему великої кількості стохастичних чинників зовнішнього середовища.

Логістичній системі властива ієрархічність, тобто підпорядкованість елементів нижчого рівня (порядку, рангу) елементам вищого рівня в плані лінійного або функціонального логістичного управління.

Таким чином, результатами дослідження є узагальнення сутності поняття "логістична система", що дало змогу визначити функціональну значущість логістичної системи на підприємстві, яка полягає в можливості оптимізації інформаційних, матеріальних і фінансових потоків. Застосування логістичного підходу в системі прийняття управлінських рішень забезпечує більш швидкий документообіг на підприємстві, сприяє скороченню часу на транспортування та виробництво продукції, а також зниження собівартості за рахунок зменшення витрат на перевезення, зберігання запасів та їх псування.

Наук. керівн. Усенко Н. М.

Література: 1. Ларіна Р. Р. Логістика : навч. посібн. / Р. Р. Ларіна. – Донецьк : ДонДУУ, 2006. – 277 с. 2. Миротин Л. Б. Системний аналіз в логістике : учебник / Л. Б. Миротин, Ы. Э. Ташбаев. – М. : Изд. "Экзамен", 2004. – 480 с. 3. Николайчук В. Е. Логистика: теория и практика управления : учебн. пособ. / В. Е. Николайчук, В. Г. Кузнецов. – Донецк : НОРД-ПРЕСС, 2006. – 540 с. 4. Омельченко В. Умови та принципи створення логістичної інфраструктури в перехідній економіці України / В. Омельченко // Регіональна економіка. – 2004. – № 1. – С. 194–198. 5. Бланк И. А. Основы финансового менеджмента: В 2 т. Т. 2 / И. А. Бланк. – 3-е изд. – К. : Эльга; Ника-Центр, 2007. – 618 с. 6. Сток Дж. Р. Стратегическое управление логистикой / Дж. Р. Сток, Д. М. Ламберт ; пер. с 4-го англ. изд. – М. : ИНФРА-М, 2005. – 797 с. 7. Поповиченко І. Аналіз впливу логістичних витрат на результати операційної діяльності будівельного підприємства / І. Поповиченко, А. Насібулліна // Економічний аналіз. – 2011. – Вип. 8. Ч. 2. – С. 300–302. 8. Родіонова О. Є. Упровадження інтегрованої системи логістики [Електронний ресурс] / О. Є. Родіонова, О. Г. Дерев'яноко. – Режим доступу : <http://www.ipdo.kiev.ua/files/articles/but8.pdf>. 9.

Блуэрсокс Доналд Дж. Логистика: интегрированная цепь поставок / Блуэрсокс Доналд Дж., Клосс Дейвид Дж. ; пер. с англ. – 2-е изд. – М. : ЗАО "Олимп-Бизнес", 2005. – 640 с.